
Strateginen sopimus 2017, vapaa-aikatoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa, hallintosäännössä sekä vapaa-aikatoimialan johtosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aikatoimiala ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävä kehitystä.

Kulttuurilautakunnan tehtäväalueena on kirjasto- laissa (904/98), museolaissa(729/92), kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (728/92), teatteri- ja orkesterilaissa(739/82) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa(633/98) säädetyt huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa.

- Kirjastopalvelut huolehtii tieto- ja kulttuurisisältöjen tarjoamisesta sekä niihin liittyvistä hakuvälineistä ja opastuspalveluista, ylläpitää kirjastoja sekä tarjoaa edellytyksiä asukkaiden oman tiedon ja kulttuurin tuottamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjastopalvelut johtaa Vaski kirjastojen yhteistä palvelujärjestelmää ja toimii Varsinais- Suomen maakuntakirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- Museopalvelut huolehtii kulttuuri- ja taideperinnön, luonnontieteellisen aineiston sekä niihin liittyvä tiedon keräämisestä,

säilyttämisestä, välittämisestä ja tutkimuksesta. Museopalvelut toimii Varsinais-Suomen maakuntamuseona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.

- Turun Kaupunginorkesteri (TFO) tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen (sekä mahdollistaa ulkopuolisten järjestäjien erilaiset esitykset ja tapahtumat tilavuokrauksen keinoin).
- Yhtiöksi vuonna 2014 muuttuneen Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen, jonka ensimmäinen kausi on 1.1.2014 - 31.12.2016. Sopimuksessa on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalautakunnan tehtäväalueena on liikuntalaissa (1054/98, uusi laki 390/2015) säädetyllä tavalla edistää kaupungissa harjoitettavaa liikuntatoimintaa

- Liikuntapalvelut luo edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Nuorisolautakunnan tehtäväalueena on nuorisolaissa (72/2006) säädetyllä tavalla huolehtia nuorisopalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa nuorisotoimintaa. Lisäksi nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

- Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja itenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.
-

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Valtioneuvoston strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa (VN 5.10.2011) todetaan mm., että syrjäytymistä vähennetään sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä ennaltaehkäistään mm. hyvinvointia ja osallisuutta edistämällä (nuorten osallisuuden kehittäminen, ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen, liikunnallisten ja kulttuuristen elämäntapojen vahvistaminen) ja estämällä asuinalueiden eriytyminen (poikkihallinnollinen ohjelma), ja että työn ja yrittämisen kilpailukykyä edistetään mm. nuorisotyöttömyyttä alentamalla ja luovien alojen mahdollisuuksia vahvistamalla (esim. kehittämällä taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja).

Nykyisessä hallitusohjelmassa (Sipilä) vapaa-ajatoimialan kannalta oleellisia asioita ovat palvelujen (mm. taide, kulttuuri, liikunta) saavutettavuuden parantaminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Kaikki kaupungin strategiset tavoitteet, erityisesti hyvinvoinnin edistämisen ja sosioekonomisen tasa-arvoisuuden teemat, löytyvät ohjelmasta jossakin muodossa. Kohderyhmistä se nostaa lapset ja nuoret, jotka ovat myös toimialalla tärkein kohderyhmä. Ohjelma sisältää myös digitaalisuuden edistämisen, joka on keskiössä vapaa-ajatoimialalla erityisesti kirjasto- ja nuorisopalveluissa.

Museopalveluiden toimialaan kuuluvilta osin muutoksia toimintaan tulee kulttuuriympäristöstrategian

toimeenpanovaiheessa. Valtioneuvosto hyväksyi kulttuuriympäristöstrategiaa koskevan periaatepäätöksen yleisistunnonssa 20.3.2014. Ympäristöministeriö asetti strategian toimeenpanoa valmistelevalle työryhmän toimikaudelle 15.5.2014 - 31.1.2015. Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2014 - 2018 nostaa taide- ja taitoaineet keskeisiksi, sekä esittää ohjelmaehdotuksessa, että lasten ja nuorten kanssa tulisi suunnitella ja heille avata liikuntaan ja harrastamiseen innostavia tiloja.

Kuntien järjestämiä yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalveluja koskeva laki uudistetaan. Tarkoituksena on, että uusi kirjastolaki tulisi voimaan 1.1.2017. Lain uudistamisella edistetään asukkaiden osallisuutta ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista verkottuneessa kansalaisyhteiskunnassa sekä turvataan tiedon ja kulttuurin yhdenvertainen saatavuus. Keskeisenä tavoitteena on edistää yhteiskunnallista demokratiakehitystä ja vahvistaa yleisten kirjastojen toimintaedellytyksiä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Uusi liikuntalaki (390/2015) astui voimaan touku-kuussa 2015. Lain tavoitteena on edistää liikuntaa ja kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja, tukea kansalais- ja seuratoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Ministeriön työryhmä on valmistellut ehdotukset liikuntapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivoiksi. Tehtävänä oli etsiä näkökulmia liikunnallisen elämäntavan ja erityisesti lapsi- ja nuorisoliikunnan lisäämiseksi sekä etsiä keinoja liikunnan yhdenvertaiseen harrastamiseen ja osallistumisen esteiden purkamiseen.

Uuden nuorisolain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017. Lain tarkoituksena on vahvistaa nuorten edellytyksiä osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa sekä edistää nuorten yhdenvertaisuutta. Laki pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Kunnan tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluja omilla alueillaan.

Valtioneuvoston selonteossa *kulttuurin* tulevaisuudesta "Kulttuuri vuonna 2035" nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö - ja kirjastopolitiikka. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittikan vuoteen 2020 ulottuvassa kulttuuripoliittikan strategian vaikuttavuustavoitteet ovat:

- kulttuurisen perustan vahvistaminen
- luovan työn tekijöiden ja kulttuuripalvelujen tuottajien toimintaedellytysten parantaminen
- kansalaisten kulttuuriin osallistumisen ja hyvinvoinnin edistäminen
- kulttuurin taloudellisten vaikutusten vahvistaminen.

Palvelujen saatavuuden ja laadun takaamiseksi ministeriö kannustaa *taide-, kulttuuri- ja kirjastolaitoksia* uudistamaan palvelujen järjestämistapoja esim. lisäämällä seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Opetusministeriö on vuonna 2009 (2009:32) määrittellyt *yleisten kirjastojen* painoalueeksi mm., että "panostamalla niiden osaamistasojen nostamiseen ja palvelun laatuun varmistetaan kansalaisten

sivistykselliset perusoikeudet verkottuneessa yhteiskunnassa.”

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä *Liikunnan edistämisen linjoista* asetettiin tavoitteeksi suomalaisen liikuntakulttuurin edistäminen niin, että mm.

- Lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan.
- Nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa itsenäistymisen ja opiskeluvaiheen aikana.
- Työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja lisäävät omavastuuta liikunnastaan.
- Ikääntyvät pitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla.
- Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.
- Erityistoimia vaativien väestöryhmien liikunta lisääntyy.

Juha Sipilän hallituksen yksi nuorisotyöhön liittyvä kärkihanke on Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE 2016 - 2019. Sen yhtenä tavoitteena on, että palvelut järjestetään lapsi- ja perhelähtöisesti hallinnonrajat ylittäen. Muutosohjelmalla vahvistetaan vanhemmuutta ja matalan kynnyksen palveluja. Lähtökohtana on lapsen etu ja perheiden monimuotoisuus.

Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelmassa, Sivistyksen suunta, linjataan kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaa vuoteen 2025. Palvelujen tuottaminen edellyttää kunnilta yhteistyötä, ketteryyttä, joustavuutta sekä uuden teknologian

hyödyntämistä. Vapaa-aikatoimialan palveluille *määritellyt visiot* ovat:

- **Kirjasto-** ja tietopalveluilla edistetään väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin sekä muihin sivistystä, kansalaistoimintaa ja elinikäistä oppimista tukeviin kokemuksiin. Paikallisten palvelutarpeiden pohjalta järjestettävät palvelut ovat pääosin maksuttomia.
- **Kulttuuripalvelujen** merkitys alueen elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta on suuri. Jokaisella on oikeus kulttuuripalveluihin iästä, kulttuuritaustasta ja elämäntilanteesta riippumatta ja palvelut ovat luonteva osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää.
- Kuntalaiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja saavat siitä iloa, elämyksiä ja työkykyä. Kuntien liikuntapalvelut ovat kohtuuhintaisia ja helposti saavutettavissa. Ennaltaehkäisevänä työmuotona terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta on koko kunnan yhteinen asia.
- **Nuorisotyöllä** on vahva rooli monialaisissa palveluketjuissa. Kunnan eri hallinnonalat ovat myös aktiivisia nuorisoasioiden hoitajia. Nuorisotyö on nuorista välittämistä ja kasvun tukemista nuorten omissa yhteisöissä. Lapset ja nuoret voivat kotikunnassaan hyvin ja kokevat olevansa osa yhteisöä.

Tutkimuksen ”Nuoret luukulla” (THL ja nuorisotutkimusverkosto, 2015) mukaan suomalainen palvelujärjestelmä ei vastaa hankalimmassa asemassa olevien nuorten tarpeisiin. Nuorten alentu-

nut toimintakyky ja passiivinen elämänsenenne ovat yhteydessä heikkoihin elämäntaitoihin. Tullee edistää sekä mielenterveyttä että hyvinvointia, jotta nuoret voivat siirtyä opintoihin ja työelämään. Henkilöllä, jonka nuori kohtaa apua tarvitessaan, tulisi olla valmiudet tunnistaa elämäntaitojen heikkoudet. Palvelujärjestelmässä on oltava turvallisia ja tukea tarjoavia paikkoja, jossa elämäntaitoja voi harjoitella toiminnallisten keinojen kautta. Vuonna 2014 toteutetusta Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytymistutkimuksesta (Liitu) käy ilmi, että vain viidesosa peruskoululaisista täyttää liikuntasuosituksen, joka on vähintään tunti päivässä ”kohtalaisen rasittavaa” liikuntaa. Vain joka kymmenes 15 - vuotias liikkuu sen verran, mitä terveys-suositukset edellyttävät. Ruutu-aikaa, tv:n, tietokoneen, tabletin ja kännykän parissa vietettyä aikaa, mitattaessa 95 %:lla lapsista ja nuorista ruutu-aikaa kertyy yli suosituksen, joka on kaksi tuntia päivässä.

Turussa pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18 - vuotiaiden henkilöiden osuus kaikista alueella asuvista alle 18 - vuotiaista on korkeampi kuin muissa isoissa kaupungeissa (Sotkanet). Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on myös Turussa suurempi kuin keskimäärin Suomessa (ATH 2014). Eniten yksinäisyyttä kokevat passiiviset liikkujat, 18 - 29 - vuotiaat ja 50 - 64 - vuotiaat. Elämänlaatussa huonoimmiksi arvioivat passiiviset liikkujat ja 65 - 75 - vuotiaat. (FCG/Kapa 2015). Lihavien aikuisten osuus (kehon painoindeksi vähintään 30 kg/m², %) nousi Turussa vuonna 2014 yli valtakunnallisen keskiarvon.

Turussa muun kielisten perheiden määrä kasvaa. Turvapaikan hakijoita ja kotouttamisen piiriin

tulevia uusia, eri-ikäisiä asukkaita ennakoidaan olevan aikaisempaa enemmän. Asukailta ja henkilöstöltä edellytetään valmiuksia toimia eri kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa.

Turku 2029 kaupunkistrategiassa (kv 23.6.2014 § 110) todetaan esim. "Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä paran-

netaan. "Strategian visiossa Suomen Turku on kiinnostava ja rohkeasti uudistuva eurooppalainen yliopisto - ja kulttuurikaupunki, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Kaupungin strategiakokonaisuuteen sisältyy kaupunkistrategian lisäksi kaksi strategista ohjelmaa: Kilpailukyky ja kestävä kasvu sekä Hyvinvointi ja aktiivisuus. Strategian päämäärät ja tavoitteet puretaan toimialan stra-

tegisessä ja operatiivisissa sopimuksissa niin, että niistä voidaan johtaa käytännön toimintaa tavoitteellisesti ja kustannustehokkaasti. Kahden strategisen ohjelman "Hyvinvointi ja aktiivisuus" sekä "Kilpailukyky ja kestävä kasvu" toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Turku 2029 kaupunkistrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat: 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen -osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuuri-kaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen "Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa" ja tahtotilakseen "Hyvän elämän Turku."

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluuloton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saataville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitapahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa - kaikkia!

- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua, tasapainoista elämää sekä omaehtoista toimintaa.
- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruden arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

1.4 Lausekkeet

Lausekkeet kv	Lausekkeet kh	Lausekkeet kj
-		-
		-
		-

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kulttuurilautakunta							
Toimintatulot	4 150	3 469	3 626	3 626	3 290	3 290	3 290
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	36 008	36 574	36 926	36 308	36 232	36 632	37 511
Toimintakate	-31 858	-33 105	-33 300	-32 682	-32 942	-33 342	-34 221
Muutos-%		3,9 %	0,6 %	-1,3 %	0,8 %	1,2 %	2,6 %
Investointikulut	378	475	945	945	475	540	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	15						
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-363	-475	-945	-945	-475	-540	-540
Muutos-%		30,8 %	98,9 %	98,9 %	-49,7 %	13,7 %	0,0 %

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Liikuntalautakunta							
Toimintatulot	3 827	4 122	4 165	4 165	4 132	4 132	4 132
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	21 407	22 322	23 030	22 747	22 704	22 924	23 262
Toimintakate	-17 580	-18 199	-18 865	-18 582	-18 572	-18 792	-19 130
Muutos-%		3,5 %	3,7 %	2,1 %	-0,1 %	1,2 %	1,8 %
Investointikulut	272	370	945	945	450	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							

NETTO	-272	-370	-945	-945	-450	-200	-200
Muutos-%		36,2 %	155,4 %	155,4 %	-52,4 %	-55,6 %	0,0 %

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Nuorisolautakunta							
Toimintatulot	1 596	1 530	1 029	1 029	1 029	1 029	1 029
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	9 300	9 570	9 199	9 070	9 010	9 100	9 305
Toimintakate	-7 705	-8 040	-8 170	-8 041	-7 981	-8 071	-8 276
Muutos-%		4,4 %	1,6 %	0,0 %	-0,7 %	1,1 %	2,5 %
Investointikulut	81	90	120	120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-81	-90	-120	-120	-120	-120	-120
Muutos-%		11,0 %	33,3 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Ks. Liite 1 Lisätietoa tilainvestoinneista

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Vapaa-aikatoimialan hallinto	0	3 455	-3 455
Kulttuurilautakunnan avustukset	0	5 068	-5 068
Kaupunkikulttuuri	0	479	-479
Projektit	0	29	-29
Kaupunginork. ja kons.talo (nettoyks.)	859	5 756	-4 897
Turun kaupunginkirjasto	671	11 490	-10 819
Museokeskus (nettoyksikkö)	2 096	10 031	-7 935

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Liikuntalautakunta yhteiset	0	12 348	-12 348
Liikuntapalvelukeskus, järjestöliikunta	0	1 587	-1 587
Liikuntapalvelukeskus, aktivointi	350	897	-547
Liikuntapalvelukeskus, liikuntapaikat	3 815	7 915	-4 100

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Nuorisoasiainkeskus, hallinto	0	0	0
Kehittäminen, johto ja johdon tuki	620	7 639	-7 019
Tekemällä oppiminen	394	1 020	-626
Ohjaus ja tuki	15	411	-396

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

Kaupunginhallitus

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-248	-248	-248	
KIKY-työnantajamaksualennus	-197	-197	-197	
KIKY-työajan pidennys	-34	-34	-34	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-39	-39	-39	-39
Liikkuva koulu -hankkeen rahoitus (siirretään Liikuntalautakunnalle)	-100			

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-63	-63	-63	
KIKY-työnantajamaksualennus	-47	-47	-47	
KIKY-työajan pidennys	-8	-8	-8	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-33	-33	-33	-33
Liikkuva koulu -hankkeen rahoitus (hyväksytään 0,1 milj. ylitys suunnittelulukuun)	-100			
Samppalinnan maaumitalan peruskorjauksen vuokramuutos ja Caribbean korvaavat tilat (hyväksytään 0,253 milj. ylitys suunnittelulukuun)		253	253	253
Palloiluhallin henkilöstökulut (tehty varaus kaupunginhallitukselle)	-30			

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-58	-58	-58	
KIKY-työnantajamaksualennus	-49	-49	-49	
KIKY-työajan pidennys	-9	-9	-9	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-14	-14	-14	-14

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Turku Rock Academy lisämääräraha	100			

¹⁾ Summa sisältyy lautakunnan esitykseen.

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Liikkuva koulu-hanke	200			
Samppalinnan maauimala, sisäisen vuokran kasvu ja salibandy olosuhteiden varmistaminen	253			
Palloiluhallin henkilöstökulut	30			

¹⁾ Summat sisältyvät lautakunnan esitykseen.

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Avustus teatterin kasvaviin vuokriin ¹⁾				

¹⁾ Summa vahvistuu myöhemmissä neuvotteluissa. Määrärahaa ei ole lisätty lautakunnan esitykseen.

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	602,1	611,5	613	613	614,5	614,5	614,5
Palkat ja palkkiot	19 611 464	20 251 848	20 734 255	20 734 255	20 431 602	20 431 602	20 612 000
Kulttuurilautakunta (htv)	401,3	412	410	410	410	410	410
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	12 992 670	13 684 663	13 878 968	13 878 968	13 719 880	13 800 000	13 800 000
Liikuntalautakunta (htv)	94,7	94	95,5	95,5	97	97	97
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 255 057	3 227 755	3 357 526	3 357 526	3 250 000	3 250 000	3 250 000
Nuorisolautakunta (htv)	106,1	105,5	107,5	107,5	107,5	107,5	107,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 363 738	3 447 930	3 339 430	3 339 430	3 461 722	3 462 000	3 562 000
Lisätietoja:							

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Vapaa-aikatoimiala yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	141 300	139 062	144 182	144 182	143 079	143 079	143 079
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	141 300	139 062	144 182	144 182	143 079	143 079	143 079
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)	222,2	222,3	222,3	222,3	222,3	222,3	222,3
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			20 189 444	20 189 444	22 081 747	22 188 945	22 188 945
Lisätietoja: Kts. lautakuntaohjeet erittelyt.							

Kulttuurilautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	51 469	50 955	49 160	49 160	49 208	49 208	49 208
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	51 469	50 955	49 160	49 160	49 208	49 208	49 208
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			7 336 359	7 336 359	7 367 365	7 432 551	7 432 551

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Syvälahden koulu, kirjastotilat, 6/2018 alkaen, neliölisäys 378 m², vuokralisäys 9 012 €/kk.
Hirvensalon kirjasto, luopuminen 6/2018 alkaen, neliövähennys 334 m², vuokravähennys 4 414 €/kk.
Yli-Maarian koulu, kirjastotilat, 12/2018 alkaen, neliölisäys 250 m², vuokralisäys 6 458 €/kk.
Maarian kirjasto, luopuminen 12/2018 alkaen, neliövähennys 236 m², vuokravähennys 3 040 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

Liikuntalautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	73 540	71 740	78 305	78 305	77 092	77 092	77 092
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	73 540	71 740	78 305	78 305	77 092	77 092	77 092
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	130	130	130	130	130	130	130
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			10 600 115	10 600 115	12 440 540	12 440 540	12 440 540

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä. TAE 2017 luvussa huomioitavaa: Sampilinnan maauimala, 6/2017 alkaen, neliölisäys (mukana jo TAE2017 luvussa), vuokralisäys 62 752 €/kk.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Palloiluhalli, 10/2018 alkaen, neliölisäys 6 349 m², vuokralisäys 125 000 €/kk.

Lausteen palloiluhalli, 4/2018 alkaen, neliövähennys 1 213 m², vuokravähennys 9 400 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

Nuorisolautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	16 367	16 367	16 717	16 717	16 779	16 779	16 779
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	16 367	16 367	16 717	16 717	16 779	16 779	16 779
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	64	64	64	64	64	64	64
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			2 252 970	2 252 970	2 273 842	2 315 854	2 315 854

Lisätietoja:

Nuorisopalvelujen alueissa lisäksi 1 ha (Inari) ja 23 vesiha (Tippisund).

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Syvälahden koulu, nuorisotilat, 6/2018 alkaen, neliölisäys 289 m², vuokralisäys 6 945 €/kk.

Hirvensalon nuorisotila, luopuminen 6/2018 alkaen, neliövähennys 283 m², vuokravähennys 3 818 €/kk.

Yli-Maarian koulu, nuorisotilat, 12/2018 alkaen, neliölisäys 200 m², vuokralisäys 4 500 €/kk.

Moision nuorisotalo, luopuminen 12/2018 alkaen, neliövähennys 144 m², vuokravähennys 2 386 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.7</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1, 2.3.1</i>			
Turkulaisten aktiivisen harrastamisen ja osallistumisen (kulttuuri ja liikunta, FCG summaava mittari) kehittyminen: Määrä kasvaa.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	19,8 %	seuranta alkaa	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella
Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään.							

Tavoite 2: Kumppanuus ja vuorovaikutus kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1</i>			
Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön edistyminen	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	Valmistelu	Valmistelu	Yhteistyösuunnitelma	Yhteistyösuunnitelma	Uusia yhteistyömuotoja	Seuranta ja mittarit määritely	Edelleen uusia yhteistyömuotoja
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa.							

4.2 Strategiset hankkeet (kh)

Kaupungin toimialojen yhteiset

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.4			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7			
Arviointikriteerit:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Nuorisotyöttömien osuus	13,2 %	-	13,0 %	13,0 %			
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus: Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä	1031	-	1400	1400			
Kokonaisasiakasmäärä	2384	-	3300	3300			
Uusien asiakkaiden määrä	1844	-	2300	2300			
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjausaktiivointitoimiin	ei tietoa	600	1100	1100			
Aktiivointiaste *	ei tietoa	ennuste 1100 → 37 %	42 %	42 %			
Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.							
* Aktivoidut (asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, opiskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Koho-harjoittelussa olevat) jaettuna kokonaisasiakasmäärällä 3000							

Terveiden elämäntapojen edistäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7			
Arviointikriteerit:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus: - 4 vuotiaat - 5 lk - 8 lk	-	-	Pohjaluku käyttöön	Pohjaluku käyttöön			
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move).	-						

Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat - 20 m viivajuoksu - vauhditon kolmiloikka - ylävartalon kohotus - Etunojapunnerrus - Liikkuvuus - Heitto-kiinniottoyhdistelmä		Ensimmäinen Move-mittaus	Pohjaluku käyttöön	Pohjaluku käyttöön			
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	8187	-		Laskee			
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	62,6/62	-		Osuus kasvaa			
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.							

Vanhemmuuden tuki	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2			Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1			
Arviointikriteerit:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	8 %		Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon			
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Suunnitelma valmistelussa		Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti			
Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.							

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4			
Arviointikriteerit:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH) - 20-54 -vuotiaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)	10,3%/ 9,4% 11,6%/ 7,3%	- -	Laskee Laskee	Laskee Laskee			

- 55-74 -vuotiaat (turkulaiset vrs. kansallinen ka)	12,4%/ 12,4%	-	Laskee	Laskee			
- +75-vuotiaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)							
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2013)	8,1%/ 8,4% (2013)	-	Laskee	Laskee			
- 8-9lk (turkulaiset vrs. kansallinen ka)	6,0%/ 6,4% (2013)	-	Laskee	Laskee			
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vrs. kansallinen ka)	6,4%/ 7,5% (2013)	-	Laskee	Laskee			
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vrs. kansallinen ka)							
Kiusaamiseen ei ole puututtu koulun aikuisten toimesta % (Kouluterveyskysely 2013)	69,8%/68,1% (2013)	-	Laskee	Laskee			
- 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vrs. kansallinen ka)	91,2%/88,7% (2013)	-	Laskee	Laskee			
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)							

Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin.

Vapaa-aikatoimialan yhteiset (kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakunta)

Tavoite: Aktiivisuuden edistäminen alue- ja kohderyhmätyöllä (aktivoitintyö).	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.3, 2.1.3, 2.3.6			
Hanke/projekti: Aktiivisuuden edistäminen (sekä) alue- ja kohderyhmätyön vakiinnuttaminen.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti): Palvelualueet sitoutuvat aktivointityön kehittämiseen ja laajentamiseen. Palvelualueet huomioivat aktivointityön lähtökohdat ja tavoitteet kaikessa toiminnan ja talouden suunnittelussa.							
Mittari: Alueellisen yhteistyön mallin laajentuminen ja vakiintuminen kaikille suuralueille: laajentunut / kaikissa/ vakiintunut	laajentunut	laajentunut	kaikissa	kaikissa	vakiintunut	uudelleen arviointi	kehittynyt edelleen

Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Vakiinnutetaan kaupungin eri suuralueilla kaupungin toimijoiden yhteistyö. Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla. Asiakkaiden palvelukokemus kasvaa. Turku on kulttuurin edelläkävijäkaupunki, jossa vallitsee vapaa ja rohkaiseva tekemisen meininki.

Tavoite: Uudet yhteistyötavat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.2			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Suunnitelmallinen ja säännöllinen yhteistyö toimialalla esim. "seuraparlamentti" kaikilla Vapan lautakunnilla	valmistelu	2-3 lautakunnalla	yhteistyön muotoja ko-keillaan	yhteistyön muotoja ko-keillaan	2 lautakunnassa	3 lautakunnassa	vakiintunut
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Toimiva yhteistyö kaupungin ja järjestötoiminnan välillä varmistaa kustannustehokkaat palvelut. Toteutetaan soveltuvia osia kumppanuudella kolmannen sektorin kanssa. Kaupunki tarjoaa tukipalveluja ja koulutusta kansalais- ja järjestökumppaneille. Osallistuminen järjestötoimintaan lisää asukkaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja elämänhallintaa							

Tavoite: Toimialan yhteisten toimintamuotojen edistäminen	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 3.2.1			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Toimialan johdon arvio tavoitteen toteutumisesta	edistynyt	arviointi	syventynyt	syventynyt	syventynyt	arviointi	syventynyt
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Toimintamalliuudistuksen toteutuksen jatkaminen. Yhteisten näkemysten ja toimintamallien (palvelualueet, lautakunnat ym.) jatkuva edistäminen ja syventäminen							

Kulttuurilautakunta

Tavoite: Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.7			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Kehitetty ja otettu käyttöön palvelukonsepti monilukutaidon tukemiseen	suunnittelu	käyttöön otto	käytössä	käytössä	uudistuu	uudistuu	uudistuu

Lisätietoa tavoitteesta/hyötötavoite: Lukutaidon, lukuharrastuksen ja medialukutaidon edistäminen: tietoyhteiskuntavalmiuksien lisääminen.							
Tavoite: Museotoimintaa uudistetaan kokemukselliseen perhe- ja kulttuurimatkailutoiminnan suuntaan	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.3</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7</i>			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:	kasvanut	v.2015 taso	kasvanut	kasvanut	kasvanut	kasvanut	kasvanut
Lisätietoa tavoitteesta/hyötötavoite: Kulttuurihistorian ja taiteen esittäminen monipuolisen ja korkeatasoisen näyttely- ja pedagogisen toiminnan kautta.							

Tavoite: Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 3.1.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.6</i>			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Konserttien houkuttelevuus: täyttöaste sinfonia-konserteissa	kasvanut	vuoden 2015 taso	kasvanut	kasvanut	v. 2017 taso	v. 2017 taso	v. 2017 taso
Lisätietoa tavoitteesta/hyötötavoite: Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja.							

Liikuntalautakunta

Tavoite: Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien kuntalaisten määrä kasvaa	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7, 2.3.3., 3.3.10</i>			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvat turkulaiset <ul style="list-style-type: none"> 18 - 79 v. (ATH ja/tai FCG: Kapa) alle 18 -vuotiaat (esim. kouluterveyskysely) 		Määritellään mittari(t)	Asetetaan tavoitetaso(t) v. 2016 toteutuman perusteella	Asetetaan tavoitetaso(t) v. 2016 toteutuman perusteella			
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Aktivoidaan kaikenikäisiä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää. Palvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.							

Nuorisolautakunta

Tavoite: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7</i>			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Kehittämiprojektit ja niiden tuotosten käyttöönotto. Vuorovaikutus ja nuorten osallistuminen kasvanut	valmistelu, suunnittelu	käytössä	kasvanut	kasvanut	uudelleen arviointi	jatkokehittäminen	jatkokehittäminen
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja nuorten osallistumisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä. Tuetaan vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa							

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alatavoite	Kaupungin tavoite 2017	Toimialan TAE 2017	Toimialan TA 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työntajapolitiikka	Sairauspoissaolot alla suurten kaupunkien keskiarvon (kaupungin tasolla)	Vapaa-aikatoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna	Vapaa-aikatoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Urapolkujen aktiivinen seuranta	Varhe-maksu alle suurten kaupunkien keskitason (kaupungin tasolla) määrä	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrän hallinta ja vähentäminen	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrän hallinta ja vähentäminen
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Henkilötyövuosien aleneminen edellisestä vuodesta	Vapaa-aikatoimialan HTV:n tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö": maltillinen kasvu toimipisteisen lisääntyessä	Vapaa-aikatoimialan HTV:n tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö": maltillinen kasvu toimipisteisen lisääntyessä

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KYSYNTÄ/TARVE									
<i>Kulttuuri</i>									
Asukasluku	180225	182072	183824						
Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus 18 -79 v. % FCG/Kapa:n			16,2 %						
<i>Liikunta</i>									
TEA -viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen), asteikko 0-100	tieto parilli- sina vuosina	85	tieto parilli- sina vuosina						
<i>Nuoriso</i>									
0 - 9 -vuotiaiden määrä	16121	16356	16730						
10 - 18 -vuotiaiden määrä	13715	13794	13761						
19 - 28 -vuotiaiden määrä	35131	35384	35939						
alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä	2226 (7/2013)	2095 (1/2015)	2013 (1/2016)						
VOLYYMI									
<i>Kulttuuri</i>									
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väes- töstä, yli 5 v. (käyttäneet kirjastokorttiaan Tu- run kirjastoissa 2015 / asukasluku)			39,4 %						
Kirjaston lainat (fyysiset ja e -lainat)	3,93 milj	2,99 milj	3,08 milj						
Verkkokirjastojen käyttö	1,57 milj	1,76 milj	1,84 milj						
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki- ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 - 79 v % (FCG/Kapa)	-	79 %	80 %						
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet	73 %	76 %	77 %						

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Nuorisopalvelut sekä liikunta- ja kirjastopalvelut : Lastensuojelulain ja nuorisolain edellyttämä monialainen yhteistyö, jossa mm. kerätään tietoa lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä koordinoidaan palveluja
Turvallisuussuunnitelma	Toimialan kaikki palvelut ::Sujuvan ja turvallisen arjen tukeminen mm. saavutettavilla palveluilla sekä turvallisilla ja esteettömillä toimitiloilla ja -alueilla,. Erityistoimenpiteitä nuoriso- ja liikuntapalveluissa
Rakennusperintöohjelma	Museopalvelut: Kulttuuriympäristön historiallisen kerroksisuuden edistäminen ja siihen liittyvän tiedon saatavuuden parantaminen.

Liite 1

Lisätietoa toimialalle kohdistuvista tilainvestoinneista (vrt. tilapalvelujen investointiohjelma):

TILAINVESTOINNIT VAPAA-AIKATOIMIALA

KIINTEISTÖLIIKELAITOKSEN TILAPALVELUIDEN INVESTIOHJELMA	Hyväksytty kustannusarvio	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistusvuositaavoite
Samppalinnan maauimala	7 740 000	2 600 000				2017

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannusarvio					Valmistusvuositaavoite
Kaupunginteatteri	36 350 000					2017
Palloiluhalli	13 200 000					2017
Syvälahden koulu	26 000 000					2017
Yli-Maarian koulu ja päiväkot	22 000 000					2018

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET		Valmistusvuositaavoite
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, nuoriso ja kirjasto)	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2016	2021
Jyrkkälän nuorisotalo ja kirjasto (peruskorjaus tai korvaava)	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2016	
Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	
Petreliuksen uimahalli	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	
Konserttitalon peruskorjaus	Tarveselvitys käynnissä, valmis 2017	
Museon säilytystilaratkaisu	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2017	

ULKOLIIKUNTAPAIKKAINVESTOINTIEN YHTEENVETO 2017 - 2020			2017	2018	2019	2020
Koko-			alustavat kustannusarvot liiklk 22.3.2016, 1 000 €			
naisuus	kohde	toimenpiteet				
Urheilupuiston liikuntakeskus						
	ylähiekkakenttä ja vaikutusalue	Hulevesisuunnitelman viemärintityöt ja muut toimenpiteet	410			
	tennistenttö-alue	Kuivattaminen ja kehittäminen. Detaljisuunnitelma 2018, toteutus 2019.		15	250	
	Karikon lenkki (1,4 km)	peruskorjaus				70
Kupittaaan liikuntakeskus						
	luistelumato	asfalttipinnan uusiminen pohjatöineen sekä aita madon ympärille	100			
	Kenttä 5	pohjatyöt uuden tekonurmen asentamista varten huomioiden lämmitysputkiston korjaustarpeet		70		
	liikuntakeskuk- sen itäiset osat	BMX-radon laajentaminen, kentän 11 kehittäminen ja kentän 5 ympäristön viimeistely. Detaljisuunnittelu (2019) ja toteutus (2020).			20	200

	kenttä 2	pohjatyöt tekonurmen uusimista varten				40
Impivaaran liikuntakeskus						
	Nunnavuoren ladun lumetus-kenttä	Vesi- ja viemärijärjestelyjen tehostaminen sekä kentän asfaltoiminen pohjatoineen ynnä koripallokorit. Detaljisuunnittelu (2017) ja toteutus (2018).	5	160		
	Nunnavuoren lenkin puistokuntosali	ulkokuntoilulaitteiden uusiminen		20		
	Nunnavuoren ladun lisälenkki	Valaisu ja mahd perustaminen lisälenkin itäisen kaaren osalta. Detaljisuunnittelu 2019, toteutus 2020			10	130
Kuntoradat						
	Lausteen kuntoradan puistokuntosali	ulkokuntoilulaitteiden uusiminen	20			
	Koivula-Hariton kuntoratayhteys	liimapuusillan kuntokartoitus (2018) ja peruskorjaukset (2019)		10	20	

Uimarannat					
Ispoisten uimaranta	detalji suunnittelu ja toteutus uima-alueen hiekkapohjan tasaamisesta ja laiturin peruskorjauksesta	100			
Maarian uimaranta	kiviseinämän ja rannalle tuovan tieosuuden tukeminen sekä laiturin peruskorjaus. Detalji suunnittelu 2017, toteutus 2018.	5	120		
Aluekeskukset					
Teräsrautelankenttä	pohjatyöt kierrätystekonurmen asentamista varten		50		
Parkinkenttä	peruskorjaukset: pohjatyöt tekonurmen vaihtamista varten, tekonurmen ominaisuuksien optimointi jäädytystä varten sekä aitojen peruskorjaukset tai uusiminen. Detalji suunnittelu 2018, toteutus 2019.		15	170	
Varissuon kentät	peruskorjaukset ja kehittäminen: kivituhkakentän kerrosten uusiminen ja valmius kierrätystekonurmen asentamiselle, pienkenttäalueen kehittäminen. Detalji suunnittelu 2018, toteutus alkaen 2019.		15	170	10
Jäkärän urheilupuisto	peruskunnostusten detalji suunnittelu (2019) ja toteutus (2020)			5	150
Koulujen kentät					

Nyplääjänpuis-tonkenttä	Yli-Maarian tulevan koulun lähikentän detal-jisuunnittelu (2017) ja toteutus (2018)	5	100		
Turun lyseon kenttä	pinnan tasaaminen. Detaljisuunnittelu 2017, to-teutus 2018.	5	100		
Waino Aaltosen koulun kenttä	kaltevan kentän vaakauttaminen. Detaljisuun-nittelu 2019, toteutus 2020.			5	100
Lähikentät ja muut liikun-nan suorituspaikat					
Luolavuoren tenniskentät	peruskunnostus	50			
Ylikylänpuiston eli Hirvensalon skeittipaikka	peruskorjaus		25		
Turjanpuiston eli Vasaramäen kenttä	pohjatyöt kierrätystekonurmen asentamista varten			50	
YHTEENSÄ KAIKKI VUOSITTAIN		700	700	700	700